T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 17.11.2026
Sayı : 2047

10/5092

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İzmir'in Aliağa ilçesinde faaliyet gösteren HABAŞ Demir Çelik tesislerinde 9 Kasım 2026 tarihinde meydana gelen, 18 işçinin hayatını kaybetmesine ve çok sayıda işçinin yaralanmasına yol açan patlamanın nedenlerinin, iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarındaki olası eksikliklerin, ağır sanayi tesislerindeki denetim mekanizmalarının ve benzer facialarn önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Dr. Müzeyyen ŞEVKİN
CHP Adana Milletvekili
TBMM Başkanlık Divanı Üyesi

GEREKÇE

İzmir'in Aliağa ilçesinde faaliyet gösteren HABAŞ Demir Çelik tesislerinde 9 Kasım 2026 tarihinde meydana gelen patlama, ağır sanayi işletmelerindeki iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarını, teknik denetim süreçlerini ve işverenlerin sorumluluklarını yeniden gündeme getirmiştir.

İlk açıklamalara göre olay, elektrik ark ocağında yürütülen çalışmalar sırasında tavan vincinin koparak ark ocağına düşmesi sonucunda meydana gelmiştir. Patlama ve ardından çıkan yangında 18 işçi yaşamını yitirmiş, çok sayıda işçi yaralanmış, bir işçiye ilişkin arama çalışmaları devam etmiştir. Olayla ilgili adli ve teknik soruşturma başlatılmıştır.

Demir-çelik tesisleri; yüksek sıcaklık, sıvı metal, ağır kaldırma ekipmanları, basınçlı sistemler, elektrik enerjisi ve yanıcı gazların bir arada bulunduğu, yüksek riskli endüstriyel çalışma alanlarıdır. Bu tesislerde meydana gelebilecek mekanik bir arıza, yalnızca ekipman hasarıyla sınırlı kalmayarak çok sayıda çalışanın yaşamını tehdit eden büyük bir felakete dönüşebilmektedir.

Özellikle tavan vinçleri ve ağır kaldırma sistemleri, demir-çelik üretiminin en kritik ekipmanları arasındadır. Bu sistemlerin periyodik kontrollerinin yapılması, taşıma kapasitelerinin ve mekanik bağlantılarının denetlenmesi, bakım kayıtlarının tutulması ve olası arızalara karşı güvenlik mekanizmalarının çalışır durumda olması yaşamsal önem taşımaktadır.

HABAŞ tesislerindeki olayda vincin neden koptuğu, hangi teknik ve mekanik arızaların etkili olduğu, bakım ve kontrol süreçlerinin mevzuata uygun yürütülüp yürütülmediği, çalışma alanındaki güvenlik tedbirlerinin yeterliliği ve olası risklerin önceden tespit edilip edilmediği açıklığa kavuşturulmalıdır.

Ayrıca bakım ve onarım faaliyetlerinin yürütüldüğü alanlarda risk değerlendirmesi yapılması, enerji kaynaklarının güvenli biçimde izole edilmesi, tehlikeli bölgelerin boşaltılması, çalışma izinlerinin düzenlenmesi ve acil durum sistemlerinin etkin biçimde işletilmesi zorunludur.

Yaşanan olay, yalnızca bir iş kazası olarak değerlendirilmemeli; ağır sanayi işletmelerinde iş güvenliği kültürü, işveren sorumluluğu, kamu denetimi ve çalışanların yaşam hakkı bakımından bütüncül biçimde ele alınmalıdır.

Türkiye'de iş kazalarının önlenmesi, çalışanların yaşam hakkının korunması ve sanayi üretiminin güvenli koşullarda sürdürülmesi devletin, işverenlerin ve ilgili denetim kurumlarının ortak sorumluluğudur.

Bu çerçevede HABAŞ Demir Çelik tesislerinde yaşanan patlamanın teknik ve idari nedenlerinin ortaya çıkarılması, olası ihmal ve kusurların belirlenmesi, ağır sanayi tesislerindeki mevcut denetim sisteminin yeterliliğinin değerlendirilmesi ve benzer facialarn önlenmesine yönelik yasal ve idari düzenlemelerin geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

ARAŞTIRILMASI İSTENEN KONULAR

1. HABAŞ Demir Çelik tesislerinde meydana gelen patlamanın teknik, mekanik ve işletmesel nedenleri nelerdir?
2. Patlamaya yol açan tavan vincinin kopma veya düşme nedeni nedir? Vincin son periyodik kontrol, bakım ve onarım işlemleri ne zaman yapılmıştır?
3. Vincin taşıma kapasitesi, mekanik bağlantıları, halatları, frenleri ve taşıyıcı konstrüksiyonu ilgili teknik standartlara uygun mudur?
4. Bakım ve kazan değişimi çalışmaları öncesinde kapsamlı risk değerlendirmesi yapılmış mıdır? Çalışma izinleri ve enerji izolasyonu prosedürleri eksiksiz uygulanmış mıdır?
5. Elektrik ark ocağı, sıvı metal döküm alanı, vinç sistemleri ve diğer üretim ekipmanları arasındaki güvenlik mesafeleri ve fiziksel koruma önlemleri yeterli midir?
6. Olası bir vinç arızasının patlamaya ve can kaybına dönüşmesini engelleyecek bağımsız güvenlik sistemleri neden yeterli koruma sağlayamamıştır?
7. Tesiste daha önce benzer mekanik arızalar, iş kazaları veya iş güvenliği uyarıları yaşanmış mıdır? Bu uyarılar doğrultusunda hangi önlemler alınmıştır?
8. İşletmenin iş sağlığı ve güvenliği biriminin, iş güvenliği uzmanlarının ve işyeri hekimlerinin görev ve sorumlulukları mevzuata uygun biçimde yerine getirilmiş midir?
9. İşveren ve varsa alt işverenlerin iş sağlığı ve güvenliği konusundaki yükümlülükleri ne ölçüde yerine getirilmiştir?
10. Ağır sanayi tesislerinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen iş sağlığı ve güvenliği denetimlerinin sıklığı, kapsamı ve etkinliği yeterli midir?

11. Türkiye genelindeki demir-çelik tesislerinde kullanılan tavan vinçleri, kaldırma ekipmanları ve yüksek riskli üretim sistemlerinin periyodik kontrolleri bağımsız ve etkin biçimde yapılmakta mıdır?

12. Ağır sanayi işletmelerinde bakım ve onarım faaliyetlerine ilişkin güvenlik standartlarının geliştirilmesi ve bağımsız teknik denetim mekanizmasının güçlendirilmesi için hangi yasal düzenlemelere ihtiyaç vardır?

İzmir Aliağa HABAŞ Demir Çelik tesislerinde yaşanan ve çok sayıda işçinin yaşamını yitirmesiyle sonuçlanan patlama, ağır sanayi tesislerinde iş güvenliği, teknik denetim ve kamusal sorumluluk mekanizmalarının kapsamlı biçimde sorgulanmasını zorunlu kılmıştır.

İşçilerin yaşam hakkı üretim hedeflerinden, maliyet hesaplarından ve ticari kaygılardan üstün tutulmalıdır. Bir sanayi tesisinde meydana gelen teknik arızanın kitlesel can kaybına dönüşmesini önlemek, ancak etkin denetim, bilimsel risk analizi, güçlü mühendislik altyapısı ve tavizsiz iş güvenliği uygulamalarıyla mümkündür.

Bu nedenle HABAŞ tesislerinde meydana gelen patlamanın bütün yönleriyle araştırılması, olayda olası ihmal ve kusurların belirlenmesi, Türkiye genelindeki ağır sanayi tesislerinde iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının değerlendirilmesi ve benzer facialarının önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin tespit edilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

..... Sayılı Meclis Araştırması Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Hasan Öztorkmen	Gaziantep	[illegible]
İnan Akgün ALP	Kars	[illegible]
Engin ALTAY	İstanbul	[illegible]
Deniz Demir	Ankara	[illegible]
Nermin Yıldırım Kara	Hatay	[illegible]
GÜRSEL EROL	Elazığ Mv.	[illegible]
Ahmet Baran YAZGAN	Edirne Mv.	[illegible]
Mahir POLAT	İzmir	[illegible]
Hüseyin YILDIZ	Aydın MV.	[illegible]
Türker ATEŞ	Bolu Mv.	[illegible]
Cem AUŞAR	Tekirdağ Mv.	[illegible]
Ali KARAOBA	Uşak Mv.	[illegible]
Jale Nur SÜLÜ	Eskişehir Mv.	[illegible]
[illegible]	Bartın Mv.	[illegible]
Mehmet Gözlmer	HATAY M.V	[illegible]
Ceudet AKAY	Karabük Mv	[illegible]
Ediz Ün	Edirne Mv	[illegible]
Gülizar Biçer KARACA	Denizli Mv.	[illegible]
Gülcan KIP	Mersin	[illegible]
Semra DINGER	Ankara Mv.	[illegible]